

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
VÝSKUM A INOVÁCIE

PRÍSTUP K TECHNICKÝM NORMÁM

Hlavným cieľom technickej normalizácie je vymedzenie dobrovoľných technických alebo kvalitatívnych špecifikácií, ktoré môžu spĺňať súčasné alebo budúce výrobky, výrobné postupy alebo služby. Európske normy zohrávajú významnú úlohu v rámci európskeho jednotného trhu. Účinné fungovanie jednotného trhu si vyžaduje harmonizáciu noriem, ktorá zabezpečí cezhraničný predaj a nákup tovarov a služieb. **Európska normalizácia so sebou prináša množstvo výhod vo zvyšovaní konkurencieschopnosti podnikov, pričom uľahčuje voľný pohyb tovarov a služieb, technický rozvoj a inováciu.** Významnou úlohou európskej normalizácie je posilnenie globálnej konkurencieschopnosti európskeho priemyslu v medzinárodnom normalizačnom priestore.

Technické normy a iné normalizačné publikácie možno označiť za dobrovoľné usmernenia, v ktorých sú uvedené požiadavky na výrobky, služby, postupy a výrobné procesy a metódy ich skúšania. Technické normy sú najčastejšie tvorené súkromnými normalizačnými organizáciami, ktoré sú iniciátorom vytvorenia predmetnej normy, za účelom jej následného uplatnenia. Používanie technických noriem preukazuje, že výrobky a služby dosahujú určitý stupeň kvality, bezpečnosti a spoľahlivosti.

ČO JE TECHNICKÁ NORMALIZÁCIA?

(VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV)

V úvode je potrebné vymedziť si ústredný pojem technická norma. Technickou **normou** je **technická špecifikácia prijatá uznaným normalizačným orgánom na opakované alebo nepretržité používanie, súlad s ňou nie je povinný, pričom technická špecifikácia** je dokument, v ktorom sú uvedené technické požiadavky, ktoré má spĺňať produkt, postup, služba alebo systém.

PRÍSTUP K TECHNICKÝM NORMÁM

Právna úprava rozlišuje nasledovné pojmy:

- **medzinárodná norma** – ide o normu prijatú medzinárodným normalizačným orgánom;
- **európska norma** – je norma prijatá jednou z európskych normalizačných organizácií a to Európskym výborom pre normalizáciu CEN, Európskym výborom pre normalizáciu v elektrotechnike CENELEC, Európskym inštitútom pre telekomunikačné normy ETSI, označuje sa skratkou EN, európske normy sú uznávané v 34 európskych štátoch, ktorým vyplýva povinnosť implementovať všetky európske normy a zrušiť všetky národné normy, ktoré sú s nimi v rozpore, vyššie uvedené zaručuje výrobcom jednoduchší prístup na trh všetkých európskych krajín;
- **harmonizovaná norma** – ide o európsku normu, ktorá bola prijatá na základe požiadavky Komisie na uplatňovanie harmonizovaných právnych predpisov Únie;
- **národná norma** – je norma prijatá národným normalizačným orgánom
- **Slovenská technická norma** so značkou STN je prijatá slovenským národným normalizačným orgánom, ktorým je Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (ÚNMS SR),
- **technická normalizačná informácia** (značka TNI) je normalizačný dokument vypracovaný európskou normalizačnou organizáciou, medzinárodným normalizačným orgánom alebo vypracovaný a prijatý úradom ako slovenským národným normalizačným orgánom do sústavy slovenských technických noriem. Technická normalizačná informácia sa nepovažuje za slovenskú technickú normu;
- **technická normalizácia** – je činnosť, ktorou sa zavádzajú pravidlá, pokyny a charakteristiky činností a ich výsledkov na všeobecné a opakované použitie, ktorá je zameraná na dosiahnutie optimálneho stupňa poriadku s ohľadom na aktuálne alebo potenciálne problémy danej oblasti.

OZNAČENIE CE

Označenie CE - Communauté Européenne resp. Conformes Européennes je označenie, ktorým výrobca uvádza, že **výrobok je v zhode s platnými požiadavkami stanovenými v harmonizačných právnych predpisoch Európskej únie týkajúcich sa jeho umiestnenia**. Označenie CE sa umiestňuje na výrobky, ktoré budú uvedené na trh v celom Európskom hospodárskom priestore (EHP, v členských štátoch EÚ a krajiny EFTA – Island, Nórsko a Lichtenštajnsko), ako aj v Turecku. Uvedené označenie preukazuje, že **výrobok bol podrobený posúdeniu a spĺňa bezpečnostné, zdravotné a envi-**

PRÍSTUP K TECHNICKÝM NORMÁM

environmentálne požiadavky EÚ. Platí pre všetky výrobky vyrobené v EHP, ako aj pre výrobky vyrobené v tretích krajinách, ktoré sa predávajú v rámci EHP. Predmetné označenie sa vyžaduje len pre vybrané kategórie výrobkov, pre ktoré sú zavedené celoeurópske špecifikácie. Sú to napríklad hračky, osobné ochranné pomôcky, elektrické zariadenia, zdravotnícke prístroje a pod.

PRÁVNÝ RÁMEC TECHNICKEJ NORMALIZÁCIE

Základná právna úprava európskej normalizácie je obsiahnutá v **Nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1025/2012 z 25. októbra 2012 o európskej normalizácii**, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES a 2009/105/ES a ktorým sa zrušuje rozhodnutie Rady 87/95/EHS a rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1673/2006/ES.

Zákon č. 60/2018 Z. z. o technickej normalizácii a Vyhláška ÚNMS SR č. 61/2017 Z. z. o poplatkoch za poskytovanie technickej normy ÚNMS SR (v priebehu roka 2019 dôjde k jej nahradeniu Vyhláškou o úhradách za poskytovanie STN) sú právnymi predpismi prijatými na národnej úrovni upravujúce technickú normalizáciu.

INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC TECHNICKEJ NORMALIZÁCIE

Medzinárodná normalizácia

- » **Medzinárodná organizácia pre normalizáciu – ISO.** ISO vydáva medzinárodné normy pokrývajúce takmer všetky aspekty techniky a obchodu, od bezpečnosti potravín k počítačom, poľnohospodárstvu a zdravotníctvu.
- » **Medzinárodná elektrotechnická komisia – IEC.** Ide o poprednú celosvetovú organizáciu, ktorá pripravuje a vydáva medzinárodné normy pre všetky elektrické, elektronické a ďalšie súvisiace technológie.

Európska normalizácia

- » **Európsky výbor pre normalizáciu CEN** – je oficiálne uznanou európskou normalizačnou organizáciou na plánovanie, navrhovanie a prijímanie európskych noriem vo všetkých oblastiach hospodárskej činnosti, s výnimkou elektrotechniky (CENELEC) a telekomunikácií (ETSI).

- » **Európsky výbor pre normalizáciu v elektrotechnike CENELEC je oficiálne uznanou európskou normalizačnou organizáciou.** Organizácia je oficiálne uznaná na plánovanie, navrhovanie a prijímanie európskych noriem v oblasti elektrotechniky.
- » **Európsky inštitút pre telekomunikačné normy - ETSI** je oficiálne uznanou európskou normalizačnou organizáciou zaoberajúcou sa prípravou a vydávaním technických noriem a špecifikácií z oblasti elektronických komunikácií.

Národná normalizácia

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (ÚNMS SR) je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť technickej normalizácie, metrologie, kvality, posudzovania zhody a akreditácie orgánov posudzovania zhody, ktorý vypracúva koncepciu štátnej politiky, vykonáva metodickú činnosť a dozerá na plnenie úloh v oblasti normalizácie, metrologie, kvality, posudzovania zhody a akreditácie orgánov posudzovania zhody a zároveň je slovenským národným normalizačným orgánom, ktorý zabezpečuje tvorbu a poskytovanie STN a TNI a plní povinnosti vyplývajúce z členstva v CEN, CENELEC, ETSI, ISO a IEC.

■ **PODPORA ZO STRANY ÚNMS SR PRE MSP**

Počas podnikateľskej činnosti sa MSP najčastejšie stretávajú s nasledovnými ťažkosťami využívania európskych noriem: nedostatočné povedomie o európskych normách, nízka informovanosť o potrebe využitia týchto noriem, ťažkosti so získaním znenia normy, výklad znenia noriem, uplatnenie noriem vo výrobnom procese a pod.

PRÍSTUP K TECHNICKÝM NORMÁM

S cieľom podporiť vyššiu účasť malých a stredných podnikov na systéme technickej normalizácie, ÚNMS SR vyvíja činnosť za účelom podpory a zjednodušenia prístupu týchto subjektov k normám a k samotnému procesu tvorby noriem. Nižšie sú uvedené podporné nástroje využívané ÚNMS SR:

- do svojho ročného pracovného programu zaraďuje na podnet MSP úlohy na vypracovanie STN, ktoré sú osobitne zaujímavé pre MSP;
- umožňuje zapájať sa do pripomienkovania technického obsahu návrhov STN, európskych a medzinárodných noriem;
- poskytuje bezplatný prístup k návrhom noriem v elektronickej podobe;
- bezplatne sprístupňuje predmet STN na svojom webovom sídle prostredníctvom Portálu noriem;
- uplatňuje osobitné sadzby za poskytovanie STN a TNI alebo poskytuje ich balíky za zníženú cenu;
- vykonáva činnosť národného informačného strediska pre technickú normalizáciu;
- organizuje vzdelávacie podujatia a odborné konferencie;
- poskytuje poradenstvo v oblasti činností technickej normalizácie.

■ PRAKTICKÉ INFORMÁCIE PRE SUBJEKTY MSP

Národné kontaktné miesto pre výroby

Národné kontaktné miesto pre výroby je zriadené na odbore skúšobníctva a európskych záležitosti ÚNMS SR a jeho hlavnou úlohou je napomôcť pri realizácii princípu vzájomného uznávania v zmysle nariadenia EP a Rady č. 764/2008. Podáva podnikateľským subjektom a príslušným orgánom iných členských štátov informácie o uplatňovaní princípu vzájomného uznávania, o národných technických pravidlách a národnej legislatíve.

PRÍSTUP K TECHNICKÝM NORMÁM

Uvedené informácie poskytuje bezplatne. Bližšie informácie sú dostupné na <http://www.unms.sk/?vitajte-vo-sfere-vzajomneho-uznavania>, e-mail: productinfo@normoff.gov.sk.

Národné informačné stredisko pre technickú normalizáciu

Infocentrum sprístupňuje verejnosti vydané Slovenské technické normy a dokumenty prijaté medzinárodnými, európskymi a zahraničnými normalizačnými organizáciami na prezenčné štúdium a poskytuje informácie z oblasti technickej normalizácie bezplatne. STN a ostatné dostupné technické normy poskytuje za úhradu podľa platnej Vyhlášky ÚNMS SR. Podrobnejšie informácie sú dostupné na www.unms.sk, tel.: 0948 876 004, e-mail: shop@normoff.gov.sk.

Sprístupňovanie informácií prostredníctvom služby STN-online, ktorá na základe ročného predplatného umožňuje:

- prezerať a ukladať vybrané normy STN,
- definovať vlastné skupiny noriem (napr. celé triedy alebo skupiny noriem),
- automatickú aktualizáciu (prístup k zmenám, opravám, príp. nahradzujúcim normám).

Kontaktné informácie:

**Úrad pre normalizáciu,
metrológiu a skúšobníctvo
Slovenskej republiky (ÚNMS SR)**

Štefanovičova 3
P. O. Box 76
810 05 Bratislava 15
IČO: 30810710
www.unms.sk
e-mail: info@normoff.gov.sk

Slovak Business Agency

Karadžičova 2
811 09 Bratislava 2
Slovenská republika
e-mail: agency@sbagency.sk
Viac informačných materiálov
môžete nájsť na:
www.sbagency.sk/informacne-materialy